

znakoma *po + od* (nad črto) bolje pisati z znakoma *p + so*. Kar se tiče znaka za „samo“, ugajal nam je bolje samoznak *w* prvi izdaji. Za končnici *ski* in *iki* rabi pisatelj skupen znak (*s* z navpično črtnico). Ali bi ne kazalo pisati dveh različnih znakov? Za *ski* ostani *si = s(k)i*, za *iki* pa analogno *ii = i(k)i*; takisto rabi pisatelj za *stvo* znak *so = s(tv)o*, jednako pišimo torej za *stvo* znak *šo = š(tv)o* ali pa *štv*. Sicer pa moramo iz nova poudarjati, da je knjiga sestavljena izborno in točno v vsakem oziru. Gospodu prof. Bezenšku smo iskreno hvaležni za njegov trud in željno pričakujemo njega debatnega pisma, katero bodo slovenski stenografi vzprejeli takisto veselo kakor „Stenografijo“. Polhvaliti nam je končno lepi in razločni tisek bodisi v tekstu bodisi v stenogramih. Upati je, da šolsko oblastvo skoro odobri zaslužno delo prof. Bezenška, in takó se utegne slovenska stenografija gojiti vse širše in intenzivneje nego doslej!

H. Pfeifer.

»Slovenski Narod« je praznoval dné 1. malega travna petindvajsetletnico svojega izhajanja. Uredništvo je ta dan priredilo posebno slavnostno številko, ki je prinesla na prvi strani izvrstno izvedene slike pokojnih urednikov: Antona Tomšiča, Josipa Jurčiča in Ivana Železnikarja, potem pa obilico primernih člankov, katere so spisali odlični sodrujnik. »Slovenski Narod« je prejel mnogo častitek iz domačih krajev in iz tujine, sosebno s Hrvaškega. Mi s svojega stališča se iskreno veselimo petindvajsetletnice našega dnevnika, zakaj »Slovenski Narod« se je v vsi dóbi svojega izhajanja pozorno oziral na slovensko književnost in si pridobil zánjo izrednih zaslug, priobčuj v »Listku« izvirne proizvode naših najboljših pisateljev in prevode iz tujih, osobito slovanskih, književnostij. Prepričani smemo biti, da bode tudi dalje takisto vztrajno in odločno deloval za našo književnost in našo prosveto!

Pomladni glasi. Posvečeni slovenski mladini, III. Uredil *Alojzij Stroj*. Založili sodrujnik v Ljubljani, Tiskala Katoliška Tiskarna, 1893. 110. str. — Knjižica je okrašena s podobo Leona XIII., obseza pa štiri pesmi in pet drugih sestavkov. Jezik vse zbirke je čist in pravilen, vsebina pa semtertja zaostaja za óno v prejšnjih dveh letnikih. Najboljša spisa sta životopis Leona XIII. (dasi je marsikaj v njem otrokom težko umevnega) in povest »Zaklad v hruški«. »Pomladni glasi« so letos nekoliko večji nego lani; cena pa jim je tista; mehko vezan izvod stane namreč 20 kr., trdo vezan 30 kr., po pošti 5 kr. več in se dobiva v Katoliški bukvarni. Pismena naročila vzprejema tudi g. A. Stroj v ljubljanskem semenišči. Knjižica je navzlic posamičnim nedostatom prikladno darilo za našo mladino.

Koncert »Glasbene Matice« ¹⁾ *Anton Dvořák* je jedva onih redkih in veličastnih prikaznij, ko se umetnik, od prirode razkošno nadarjen, toda nepoznan in od materijalne bede tlačén, po silnem naporu in železni vztrajnosti ob svojih močeh brez vsake druge podpore vzpné iz popolne nepoznanosti do svetovne slave.

Porodil se je dné 8. septembra leta 1841. v Nelahozevsi pri Kralupu na Češkem kot sin neimovitega krémarja in mesarja. Za ljudske šole se je učil pri domačem učitelji Josipu Spitzu petja in vijoline in se kmalu toliko izvežbal, da je o raznih svečanostih,

¹⁾ Namerjali smo že v denašnji številki priobčiti celotno poročilo o poslednjič izvedenem delu Dvořákovem „Stabat Mater“, in sicer najprej za uvod životopis Dvořákov, kakor ga je na programu objavil tajnik pevskega zboru, g. prof. A. Štritof, potem pa oceno dela samega. Toda ker nam je poročilo preveč naraslo, odložili smo oceno in priobčujemo daues samó rečeni životopis, uverjeni, da bode z njim tembolj ustrezno našim čitateljem, ker je sestavljen po najboljših virih in doslej sploh jedini slovenski životopis slavnega skladatelja.

Ured.

plesih in tudi v cerkvi pomagal peti in gosti. Leta 1853. ga pošlje oče k strijcu v vasico Zlonic, da bi dovršil tretji razred ljudske šole. Tam se deček uči zajedno pri organistu A. Liehmannu tudi klavirja, orgelj in nekaj teorije. Ko je leta 1855 v Češkem Kamnici pri organistu Hanckejji nadaljeval svojo glasbeno izobrazbo in se zajedno priučil nemščini, pozove ga oče čez leto dnij domov v Zlonic, kamor se je rodbina preselila, in odloči sina, da se izuči mesarstva. Ali 15letnemu Dvořáku se je bila godba že preveč priljubila, da bi bil mogel biti zadovoljen s takim poklicem. Goreče je želel priti v zlato Prago in se tam vsaj toliko izobraziti, da bi bil kje za organista. Po dolgem obotavljanji privoli oče v to, in oktobra meseca leta 1867. se napoti 16letni Dvořák v staroslavno Prago, gnan od neukročenega kopernenja po višji glasbeni izobrazbi. V Pragi stopi najprej v takrat slavno Pitzschevo privatno orgljarsko šolo in se tri leta uči kar najmarljiveje. Ker pa mali denarni prispevki, katere mu je oče iz početka mesečno pošiljal, kmalu usahnejo, skrbeti je moral Dvořák sam za vsakdanji živež in — trpel je mnogo bede. Pri neki zasebni godbi je igral na vijolo po raznih praških gostilnah. Ko se je leta 1862. otvorilo češko začasno gledališče, oskrbovala je ta kapela gledališko godbo. Ko je bilo pa mlademu gledališču možno ustanoviti svoj orkester, bil je Dvořák z najboljšimi svojimi tovariši član tega orkestra in je vztrajal na tem mestu do leta 1873. Takrat je namreč prevzel posel organistovski v Albertinski cerkvi v Pragi. Ali dohodki niso bili prej ne slej veliki, in služiti si je moral kruh s privatnim poučevanjem, sôsebno ker si je bil prav takrat izbral srčno ljubljeno zakonsko družico. Navzlic vsemu napornemu delu pa je vender od orgljarske šole sêem ves svoj piêlo odmerjeni prosti čas uporabljaj v to, da je proučeval razna dela klasiških mojstrov in se sam poskušal v kompoziciji. Ali to mu ni bilo tako lahko; nedostajalo mu je tako rekoč vsega: klavirja ni imel niti svojega niti izposojenega in tudi za nakup najpotrebnejših knjig in muzikalij ni imel potrebnega denarja. Le nekaj prijateljev je našel — med njimi Bendla, ki je pozneje tako zaslužil — in z njih pomočjo je vsaj nekoliko zmagoval stavljenec zapreke: klavir je igral na njih domih, knjige in muzikalije pa si je od njih izposojeval. In komponiral je v tej prvi dobi svojega delovanja cele skladanice partitur, toda le — za svojo miznico; da bi kdaj slišal svoje skladbe, ali da bi se mu celo natisnile in nagradile — te nade ni imel; komponiral je le, da bi utešil delaželjnega duha. Mnogo izmed tega je pozneje izdal, mnogo pa tudi — sežgal. Šele imenovanega leta 1873. je prvič javno nastopil z veliko domorodno „himno“ na Hálekovo pesem: „Dediči Bele gore“. Vzprejela se je z nepisnim oduševljenjem, in Dvořáku se je bilo odslej večkrat moči pokazati javnosti. Že prihodnjega leta 1874. se je proizvajala prva njegova opera: „Kralj in ogljar“. Prvotna opera tega imena se ni mogla izvesti, ker so se pri izkušnjah pokazale nepremagljive težkoče. Skladatelj je napravil nato v treh mesecih na isti libreto do cela novo godbo, in opera je slavno uspela.

Ali Dvořák je bil še vedno komaj najožjim rojakom nekoliko poznan. Sedaj se dogodi leta 1875. znamenit preobrat. Ministerstvo za uk in bogočastje mu podeli znatno državno ustanovo na več let in mu tako omogoči, da se posveti zgolj kompoziciji. A ne samo to; skladbe, pridejane prošnji za ustanovo, prišle so v roke slavnemu muziku Brahmsu in imenitnima kritikoma Ehlertu in Hanslicku. Ti so spoznali izredno nadarjenost skladateljevo, opozorili javnost na nadebudni talent, in Dvořáku je bilo pomagano za vselej. Zakaj več pri njem ni trebalo, nego da je muzikališki svet zvedel o njegovi eksistenciji: za vse drugo je skrbel njega veliki genij, skrbela pomladnočila tvornost njegova. Že leta 1877. ga pozove Simrock, naj spiše za njegovo založništvo ciklus „slovanskih plesov“. Dvořák veselo vzprejme ponudbo, in tako je nastal leta 1878. umotvor, ki je po bliskovo raznesel mojstrovo ime po vsem muzikališkem svetu. Sedaj

jo bilo možno objavljati tudi starejše skladbe. Rešen materijalnih skrbi, posvetil se je Dvořák popolnoma kompoziciji, in ker ga je povelečevala zavest, da sedaj ne piše več za svojo miznico, ampak za milijone glasboljubnih ljudi, izsipal je njegov genij, ujačen v delu, s čudovito plodnostjo vedno novih in novih zakladov pred strmeči svet; hkrati se je zaznalo po vsem svetu, da je Dvořák skladatelj prav po božji milosti.

O nadaljnem življenju je le malo povedati. Da je bil pozvan profesorjem na praškem konservatoriji, da ga je modroslovna fakulteta imenovala častnim doktorjem, da biva sedaj za nekaj let v Novem Yorku kot ravnatelj tamošnjega konservatorija, to vse je dovolj znano. Le nekaj naj se še izrečno poudarja, da je namreč prvo obče in neomejeno svetovno priznanje dosegel pri Angležih, in sicer baš s svojo „Stabat Mater“, ko se je leta 1883. v Londonu prvič proizvajala.

Dvořáková plodovitost je tolika, da ima njegovo najnovejše tiskano delo že številko 92. Znamenitejša dela so po skupinah razdeljena ta: I. Orkestralna dela: a) šest simfonij, B, Es, D op. 60., Dm op. 70., F op. 76., G op. 88.; b) overture: „K Tylu“ op. 62., „Husitska“ op. 67., „Poletna noč“, „Tragiška“ in „Koncertna overture“; c) druge orkestralne skladbe: „Suita“ (D) op. 39., „Slovanske rapsodije“ op. 45., „Slovanski plesi“ op. 46. in 72., „Legende“ op. 59., „Simfoniške varijacije“ op. 78. — II. Komorne skladbe: Klavirski trio op. 21., 26., 65., serenada za godala op. 22., serenada za pihala op. 44.; kvarteti op. 23., 34., 51., 61., 80., 81., 87.; notturno op. 40.; sekstet op. 48.; kvintet op. 77. — III. Klavirske skladbe so mnogoštevilne, med njimi najbolj znane: „Dumke“ op. 12. in 35., „Klavirski koncert“ op. 33., „Iz Šumave“ op. 68.; valčki in mazurke. — IV. Opere: „Kráľ a uhliř“, „Šelma sedlak“, „Dimitrij“, „Jakobin“. — V. Veliki pevski zbori: „Himnus“ op. 30., „Stabat Mater“ op. 58., „Svatebný kořile“ op. 69., „Sv. Ludmila“ (oratorij) op. 71., „Psalm 149.“ op. 79., „Missa solemnis“ op. 86., „Requiem“ op. 89. in najnovejši, v Ameriki zloženi in tam proizvajani „Te Deum“. — VI. Manjše skladbe za petje: Osem dvospevov po moravskih národnih pesmih op. 20. in 38.; „Moravski glasi“ (13 duetov za sopran in alt) op. 32.; „Ave maris stella“, „O sanctissima“ in mnogo moških zborov in pesmij. —

„Stabat Mater“, skladatelju samemu najljubša skladba, bila je zložena leta 1876., instrumentirana pa meseca septembra in oktobra leta 1877. Izvajala jo je najprej v praški Sofijini dvorani „jednota hudebních umělců“, kateremu društvu je kompozicija tudi posvečena. Svetovno slavo pa si je pridobila v Londonu leta 1883. Od tedaj se izvaja skoro po vseh velikih mestih. Skladba je po obliki nekako podobna oratoriju,* kar pa ni, ker nima dramatiškega razvoja. Obdeluje v desetih samostojnih številkah staro, 20 kitic obsežajočo, v latinskih tercinah zloženo cerkveno pesem „Mater Dei dolorosa“, katera pa se navadno imenuje po začetnih besedah „Stabat Mater“. Pesem se pripisuje laškemu pesniku Jacoponu da Todi iz rodu plemenitih Benedettijev, porojenemu sredi 13. stoletja v Todi, umršemu leta 1306. Prvotno je bil pesnik imovit in čislán odvetnik v Rimu, toda nagla smrt njegove žene ga je tako genila, da je stopil v red sv. Frančiška in bil potem frančiškan. Pesem je poleg „Dies irae“ Tomaža Celanskega (Celanó) iz istega stoletja najgenljivejša in najbolj znana latinska pesem srednjega veka in se poje ali moli v cerkvi kot tako zvana „sekvenca“ (sequentia) zlasti na praznik žalostne Matere Božje dué 25. marca. Predočuje pa se nam v pesmi bolest Matere Božje ob smrti Odrešenikovi. — Mnogi skladatelji so se že lotili te pesmi; najznamenitejši so med starejšimi *Paestrina*, *Pergolese* in *Astorga*, med novejšimi pa *Haydn*, *Winter*, *Rossini* in *Dvořák*. (Konec prihodnjíc.)

Slovensko planinsko društvo. Jako veselo pozdravljamo to zelo potrebno vseslovensko društvo, katero se je ustanovilo po mnogih zaprekah in si izbralo belo Ljub-

Izvestja muzejskega društva prinašajo v svojem 2. sešitku to-le vsebino: *Ÿ. Pečnik* popisuje izkopine na Gori pod cerkvijo Sv. Magdalene pri Šmariji, kar se jih je našlo v zadnjih dveh mesecih; *S. Rutar* objavlja novo zbirko jako lepih besed za nemško-slovensko starinoslovsko terminologijo; *Ÿ. Scheinigg* nadaljuje razpravo o slovenskih osebnih imenih v starih listinah; *A. Koblar* spopolnjuje članek prof. J. Vrhovca o zgodovini pošte na Kraunjskem (glej »Ljublj. Zvon« 1888.) in razglša potem drobtine iz furlanskih arhivov; končno pa *S. Robič* opisuje 45 vrst kraunjskih listnatih mahov. V »Malih zapiskih« čitamo poročilo iz Italije o starinoslovski in zgodovinski značnosti v Rimu (*S. Rutar*), člančič o stolpu ljubljanskega Gradca (*A. Koblar*) in beležke: »Kraunjski del ljubljanske škofije leta 1605.«, »Darovanje sveč v ljubljanski stolnici leta 1597.«, »Slovstvo o domoznanstvu slovenskih dežel«, »Ptiči v tivolskem gozdu pri Ljubljani« in »Starinske najdbe pri mestu Kranji«. Napósled priobčujejo »Izvestja« darove dežel-nemu muzeju leta 1893. ter zapisnik knjig in časopisov, kar so jih poslala zvezna društva od dné 21. junija 1892. do dné 23. januarja 1893. leta. — Vsem prijateljem domo-znanstva priporočamo »Izvestja muzejskega društva« kar najtopleje. *A. Kaspret.*

Postojna, sloveča postojnska jama in njena okolica. Pomnožena izdaja s črtežem in dvaindvajsetimi podobami jame, Postojne in njene okolice. Po raznih virih spisal *Ÿ. B. Postojna*. Tiskal in založil Rihard Šeber, 1893. Str. 62. Cena 25 kr. — Knjižico je treba pohvaliti zaradi lične zunanosti in vrlo pogojenih slik; opisovanje je točno in zanesljivo, tako da bode delce prijalo vsakomur, kdor si ogleda postojnsko jamo. V jezikovnem in stilistiškem oziru pa bi potrebovala knjižica uprav korenitih poprav.

Grammatica della lingua slovena. Knjigarna Patronato v Vidmu naznanja, da je izdala italijansko-slovensko slovnico, katero je po tretji izdaji dr. Sketove nemško-slovenske slovnice priredil prof. *dr. Jožef Loschi*. Knjiga obseza 490 strani v mali osmerki ter ima na konci slovensko italijanski in italijansko-slovenski slovar. Vezan izvod veljá štiri lire. Naročila vzprejema Libreria Patronato, via della Posta, 15, Udine.

Koncert »Glasbene Matice«. (Konec.) »Stabat Mater« obseza deset samostojnih toček, izmed katerih razodeva vsaka záse moč genija. V kratkem uvodu (H-mol) se glási skozi osem taktov v vsem orkestru le jeden ton, s katerega se vzpenjajo posamični glasovi drug za drugim v oktavah, slikaje veličastno in pretresujočo situvacijo: Kristus visi na križi, in njega mati, potrta od prevelike bolesti, stoji pod križem. Ti posamični kvišku kipeči glasovi v zvezi z izraznim glavnim motivom, ki se polagoma oglašá v celotnem orkestru, izražajo srčno žalost in tožne poglede objokane matere na svojega sina. Glavni motiv (»Stabat Mater«) se stopnjuje od najudanejšega mirnega izraza do najmo-gočnejšega dramatiškega in srce pretresujočega ff-účinka vsega orkestra. Že sam kroma-tiški glavni motiv — zakladni kamen, na katerem je postavljena vsa stavba prvega dela — povišuje v značilni svoji plastiki s padajočo zmerjó in izrazovito kromatiko muzikališki izraz bolesti. Kontrapunktiško izvajanje glavnega motiva, široke, v plemenitem klasiškem duhu izvedene modulacije, tematiško barveno slikanje, katero doseza skladatelj, prestav-ljaje motiv iz tožnega, potrtega H-mola v jasni, živejši D-dur, in ritmika, ki se ziblje sedaj mirno in jednostavno, sedaj zopet živahneje in muogovrstneje, končno neprísiljeno tekoča melodika in genijalnost muzikalnih mislij — vsa ta klasiško-temeljita izobraženost in genijalno-velikanska tvorna sila Dvořakova, spojena z vsemi pridobitvami novodobne tehnike v harmoniji in instrumentaciji, vsi ti bistveni znaki Dvořakovega skladanja dičijo že prvo številko njegovega dela. Kontrapunktiški zapletki v uvodu, ožinoma vojeni, v vsakem glasu za dva takta pozneje vstopajoči motivi se izvajajo v pevskem in orke-stralnem delu, izraz se stopnjuje v melodiških sekvencah vedno silneje do mogočnega,

skrajno bolest označujočega zmanjšane septimnega akorda (ff), s katerega preide glavni motiv naglo v žarni D-dur. Glasbeno izražena misel vsega prvega dela je: »S križa je prišla človeštvu rešitev.« V jasnem duru se razvije na perutih vzletnega ritma široka, čarnozvočna melodija in polagoma prehaja na prvotni stavek v uvodu, za katerim pevski del povzame vso stavbo uvoda, nastopaje s tekstom v posamičnih glasovih in izvršujé mogočne misli v uvodu s silnejšimi, srce pretresujočimi toni človeškega glasú. Solistiški kvartet, vpleten med zbor, pomnožuje mnogovrstnost vse polifonije. Oblika prve točke je klasiška trozložnost s ponovljenim prvim delom, ki se završuje po sijajno izvédenem crescendo in decrescendu v svetlem blažilnem H-duru kot žarna glorijsola na sveto glavo mučenega Kristusa.

Druga točka, kvartet »Quis est homo« je muzikalno izraženo premišljevanje in pomilovanje Marijine bolesti ob smrti Kristusovi. Delí se na dva oddelka. Prvi del je izvéden do cela tematiški v obliki proste čveteroglasne fuge z glavno melodijo, polno miline, in s stranskimi kontrapunktiškimi figurami, katere se prav po Bachovem načinu kakor arabeske vijejo okolo glavne melodije. Konec tega dela oznanja s plemenito tožnimi glasovi, posamičnimi tresaji na bobenicah, smrt Odrašenikovo.

Tretja točka je zbor »Eia Mater«, pravi biser vse skladbe. Pristne slovanske melodije Dvořakove, njih miline in lepote se kažejo poslušalcu v lahkoumevni obliki, in čudalep je duhoviti način, kakó ploveči ritem vzvišuje mračnost koloritovo. Glavni motiv je v basu, višji glasovi pa ga z lahkim zibanjem ritmiški imitirajo; imitatoriški odgovarjaje drug drugemu, razvijajo se organiški iz njega in tvorijo umetne prepletke najkrasnejših melodij. Značaj tega zbora je povsem jednoten, vzvišen, in smelo trdimo, da temu zboru ni lahko najti mnogo primerov v svetovni literaturi podobnih del. Ta zbor je vzor, kako se strogi kontrapunkt izvaja melodiški. Znamenita je končna kadenca z medijante na toniko C-mola.

Četrta točka je basov solo (»Fac ut ardeat«), široka, recitujoč proseča melodija, kateri kontrastujé odgovarja nežni čveteroglasni ženski zbor kakor zbor angeljev (»Sancta Mater«). Proti koncu je točka dramatiški vznesena v melodiji in orkestralnem spremljevanji. Stavek petega zbora »Tui nati« je zgrajen na jednotaktovnem motivnem ogrodji in se giblje sedaj mirno góri in dôli, umetno prepletaje in samostojno vodéč motive, sedaj pa mu je tok zopet drevéč. Srednji stavek je fugato, izvéden v markantnih temah in melodiških kontrapunktih. Obdelujé nezaten motiv, kaže se Dvořak mojstra, jednako-rodnega najslavnejšim skladateljem.

Tenorsolo »Fac me vere« v šesti točki izraža iskrenejšo prošnjo v petji z ostrejšim tonovskim načinom H-durom, z visoko léžo pevskega glasú in z visokimi ležami spremljajočih vijolin. Prijeten izpremin se pojavlja v tem, da uporablja skladatelj tukaj zgolj moški zbor kot kontrast proti drugim, mešaním zborskím stavkom vsega dela. Vsa šesta točka je konsekvntno odpevanje solista in zbora. Plemenita jednakomernost melodije se v drugi polovici vzpné do večje dramatiške živahnosti. Zanimljivo je spremljevanje vijolin v visokih ležah; to spremljevanje se giblje v lepíh kontrapunktiških figurah, in visoki zvoki dajó zborskemu stavku poseben sijaj.

Zbor »Virgo virginum« v sedmi številki prištevamo najlepším točkam Dvořakovega dela. Njega največja lepota tiči v tem, da se vokalni zborški stavki menjavajo z orkestralnimi medigrami; zlog zborov je a capella. Motiv, spominjajoč klasiškega oratoriškega zloga, izvéden je v duhu Bachovem, dočím kaže drugi motiv tega zbora v prosečem izrazu nežno in jasno melodijo. Baš milini melodije in izražanju muzikalne misli, ki je lahko umevno tudi lajku, pripisovati je, da ta zbor in takisto krasna tretja točka »Eia Mater« tolikanj vpliva na poslušalca.

V osmi točki je dvospjev med sopranom in tenorjem (»Fac ut portem«) zanimljivo motiviško delo, izvedeno v zlogu klasiških oratorijev. Glasova obeh solistov se gibljeta v imitatoriških nasprotjih, dočim prihaja klasiški-lepa instrumentacija mnogovrstnejša vzpričo tehnike novodobnega orkestra in novodobne modulacije.

Nastopni altsolo »Inflammatu« je pristen biser klasiški-vzvišene lepote; duh Bachov in Händlov veje iz te arije. Tematiško uporabljanje motivov, plemenita melodika, duhovite oblike spremljevanja in preproste modulacije so bistveni znaki tega vznesenega speva.

Poslednja točka, kvartet in zbor »Quando corpus morietur« je v stavbi, izrazu in v kontrapunktiški sočasni izvedbi dveh glavnih motivov, v povzdigovanji in stopnjevanji glasov in harmonij, v mogočni instrumentaciji in silovito krepkem »Amen«-fugatu najmogočnejša točka vse skladbe. Začenja se orkestralno takó kakor prvi zbor. Drugi izmed sočasnih motivov tega zbora je vzet iz sekvence prvega zbora. Stopnjevanje, katero se v prvem zboru kot izraz bolesti dvigne do zmanjšanega septimnega akorda, vzviša se tu v slavi (Paradisi gloria«) do polnega, mogočnega in jasnega trizvoka v G-duru. —

Vso skladbo Dvořakovo završuje »Amen«-fugato z dvema temama (allegro molto), fugato, ki je po mogočnem izrazu svojem jednake vrednosti s slavnim »Halleluja-zborom« iz Händlovega »Mesije«. Prva tema je vzeta iz motiva »Stabat Mater« in preložena iz H-mola v svečani D-dur, dočim je druga zajeta iz sekvenčne stopnjatve prvega zbora. Ta točka se izvaja jako težko zaradi kromatike, velikanske novovrstne modulacije, hitrih koloraturnih figur, najraznovrstnejše, krepke ritmike in glasovnih nastopkov na nepodarjenih taktovnih delih. —

»Stabat Mater« je torej delo, ki se lahko meri z največjimi oratoriji, delo, katerega nikoli ne bode moči prezirati v svetovni glasbeni literaturi, iz kratka, delo, s katerim se po pravici ponaša vesoljna glasba slovanska! — p —

Obči zbor »Dramatičnega društva« je bil dné 29. malega travna. Predsednik g. dr. Ivan Tavčar je pozdravil člane in potem poudarjal, da se društvo lahko zadovoljno ozira na minulo društveno dōbo, zlasti od novega leta. Zahvalno se spominja izdatnih podpor deželnega zbora in ljubljanskega mesta, zahvalja pa tudi vse izvršujoče člane, zlasti intendancijo. — Društveni tajnik g. A. Trstenjak je nató poročal o društvenem delovanji od poslednjega rednega občega zbora in v svojem poročilu omenjal vseh važnejših momentov v tej dōbi. Predlagal je, naj se g. dr. B. Ipavec zaradi svojih zaslug za društvo imeuje za častnega člana. — Na vprašanje g. Ivana Hribarja, ali se je odbor „Dramatičnega društva“ dogovarjal z deželnim odborom zaradi pomnožitve slovenskih predstav, odgovori g. dr. V. Šupan, da se je izposlovala jedna predstava na mesec več. G. Hribar predlaga po tem pojasnilu, naj se odbor pred prihodnjo dōbo deželnega zbora obrne naravnost do tega zastopa, da se dovolijo „Dramatičnemu društvu“ po tri predstave na teden. — G. Gustav Pirc želi, naj se angažirajo vsaj še dve pevki in jeden tenor, poleg njih pa operni pevec g. J. Noll. Jako umestno bi bilo, ako se ustanovi slovensko gledališko društvo, ki bi pobiralo radovoljne doneske za slovensko gledališče. — G. dr. K. vitez Bleiweis se strinja s tem predlogom in še nasvetuje, naj „Dramatično društvo“ zaradi večjih troškov naprosi povišanja dosedanjih podpor. Vsi predlogi se vzprejmó, takisto predlog g. Ivana Hribarja, da se izreci zahvala režiserju g. Boršniku in kapelniku g. Gerbiču, in predlog g. dr. Ivana Tavčarja, da se izreci zahvala tudi gospé Boršnikovi.

Nató je poročal blagajnik g. dr. V. Šupan o denarnem poslovanji. Društvo je imelo prometa nad 40.000 gld. Zbor odobri njega poročilo in zajedno pritrdi, da se najame pomožen uradnik za manipulacijske posle. — G. dr. K. Triller predlaga pri po-